

L. Šimčáková

Budú nás inšpirovať? Will they inspire us?

Učitel matematiky, Vol. 2 (1994), No. 1, 22–25

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/152553>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1994

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Budú nás inšpirovať? (pokračování z čísla 8)

L. Šimčáková, VÚP Bratislava

JAPONSKO

Školský systém sa vyznačuje vysokými požiadavkami na disciplínu, presnosť a ochotu podriaďovať sa.

Na všetkých jeho úrovniach sa uplatňujú testy v rôznych variáciách, ktoré sa spolu s ďalšími informáciami využívajú na rozhodnutia, či študenti majú pokračovať v štúdiu.

Graduovanie študentov z jedného stupňa na druhý je založené na vnútornom administrovaní testov a iných meraniach.

Od roku 1960 sa formálne jednotný vyšší stupeň strednej školy delí na všeobecnovzdelávací a odbornovzdelávací smer. Žiaci prvého smeru získavajú poznatky predvážne z akademických predmetov, žiaci druhého smeru zo zodpovedajúceho odboru, v ktorom budú neskôr pracovať. Diplomy z oboch smerov sú formálne rovnocenné, ale v skutočnosti dostatočnú prípravu na vysokoškolské štúdium poskytuje absolventom len všeobecnovzdelávací smer. Žiaci sú zaraďovaní do uvedených smerov na základe výsledkov prijímacej skúšky a inteligentných testov zadávaných v 9. ročníku nižšej strednej školy.

Maturitné skúšky sú dvojstupňové. Študenti, ktorí sa uchádzajú o univerzitné štúdium (štátne a miestne univerzity), musia absolvovať všeobecný jednotný test (súkromné univerzity si vyberajú uchádzačov vlastnými testami), na základe ktorého sú klasifikovaní a hneď na to skladajú druhú rozhodujúcu skúšku pre osobitné inštitúcie, o ktoré sa zaujímajú.

V Japonsku sú výsledky skúšok vždy dôležité, prakticky sú univerzálnou podmienkou na vstup do verejne financovaného sektoru vysokoškolského vzdelávania, ktorý je prestížnejší a menej nákladný než súkromný sektor.

Získanie miesta na verejnej univerzite je faktorom, ktorý podmieňuje neskoršiu životnú dráhu a sociálne spoločenské postavenie japonských študentov.

Ministerstvo každej spolkovej krajiny koordinuje činnosti škôl a učiteľov v záväzných pokynoch odsúhlasených (celoštátnou) Radou ministerstiev školstva. Školy a učelia podľa svojho uváženia zadávajú otázky na skúšky a vyhodnocujú odpovede. Maturitné skúšky nie sú jednotné, pretože každá krajina "vlastní" svoju maturitu a inklinuje k ochrane jej špecifik.

V uplynulých rokoch sa zmenili nariadenia vo vzťahu k maturite opačným spôsobom tým, že sa redukoval rozsah a množstvo študijných zameraní, ktoré stanovovali učebné osnovy, pretože boli mimoriadne náročné pre študentov. Počet predmetov, ktoré uchádzači mali ukončiť skúškou sa zredukoval, možnosti výberu vyučovacieho predmetu sa zachovali, zvýšili sa však niektoré požiadavky na uchádzačov.

Maturitné skúšky sa realizujú dvoma formami: ústnou a písomnou. Ústna skúška, ktorá tvorí časť skúšky len pri skúške z cudzieho jazyka, postupne zaniká. Výsledky testov, ako aj známky získané počas štúdia ovplyvňujú výsledné známky na maturite. Dualistický systém skúšok umožňuje získať paralelne okrem maturity klasifikačné osvedčenie pri ukončení strednej školy v pomaturitnom štúdiu a práci v odbornotechnickom zameraní.

ŠVÉDSKO

V roku 1972 bol prijatý nový systém, ktorý súvisel so zavedením jednotnej stredoškolskej dochádzky a s princípom otvoreného prístupu k pomaturitnému štúdiu. Odvtedy sa nepožadovala záverečná skúška, absolvent dostal iba osvedčenie o úspešnom ukončení štúdia.

Začiatkom 80-tych rokov vznikla značná nespokojenosť s nedostatočným fungovaním a neschopnosťou tohto skúšobného systému. Problém spočíval v rozdielnosti bodovacích systémov uplatňovaných v jednotlivých školách, preferovaní niektorých vyučovacích predmetov, v nezosúladení so vzdelávacími a výchovnými cieľmi, s povrchnými informáciami, veľkou voľnosťou výberu predmetov i v použití jednotných štandardizovaných celoštátnych skúšok uskutočnených v rovnakom čase na konci stredoškolského štúdia. Preto sa opäť začalo uvažovať o výberovom procese a ako spoľahlivejší celoštátne kritérium spôsobilosti študenta z hľadiska osobnostnej morálnej kvality označili napríklad vytrvalosť, spoluprácu, samostatnosť, úctivosť, zvyčajno prostredníctvom odporúčaní učiteľov a iných organizácií. Tieto kvality sú

určitým indikátorom úspešných celoživotných výkonov, ale nie sú obsiahnuté v normách celoštátneho systému skúšok.

Za najlepšie riešenie sa pokladá systém jednotnej školy. Záväzné jednotné osnovy a základné organizačné princípy sú určované centrálnymi rozhodnutiami parlamentu a vlády na návrh ministra školstva. Konkretizáciu a kontrolu zabezpečuje ústredná školská správa. Gymnázia majú netradičnú podobu. Sú dvoj-, troj-, a štvorročné. Uvedené typy popri príprave na vysokoškolské štúdium zabezpečujú aj prípravu na praktické povolanie. Absolventi gymnázia končia školu ako kvalifikovaní pracovníci z určitého oboru. Gymnázium sa nekončí maturitou, avšak záverečná klasifikácia v poslednom ročníku je rozhodujúca pre prijatie na vysoké školy.

USA

Školský systém je silne decentralizovaný, pretože každý štát má vlastné školstvo a zákonodárstvo. Jednotlivé školské správy sú v rámci štátnych zákonov a predpisov značne nezávislé. Medzi strednými školami sú výrazné rozdiely v rozsahu a kvalite poskytovaného vzdelania. Úroveň a kvalita vzdelania je závislá nielen od veľkosti školy, ale aj od výšky finančných prostriedkov, ktoré má škola k dispozícii. Väčšie stredné školy sa často orientujú na tri študijné zamerania, ktoré determinujú životnú dráhu študentov. Týka sa to akademického, odborného a všeobecného (doplňujúceho) zamerania. Väčšina škôl sa spravidla tomuto zámeru prispôbuje a predpisuje aj povinný počet hodín, ktoré musia žiaci na strednej škole absolvovať.

Maturitné vysvedčenie možno získať v najväčších okresných školách bez formálnej skúšky, ale postačuje iba pre vstup na špeciálne fakulty alebo univerzity. Skúška sa realizuje testovou formou. Používajú sa testy s výberovými odpoveďmi. Využitie počítačov pri skúške umožňuje väčšiu objektivitu, má významný účinok a nepredlžuje čas na odpoveď. V súčasnosti mnoho osôb poverených skúšaním hodnotí tieto "výhody" použitia počítača ako negatívne, pretože podporujú určitý štýl vyučovania a učenia, ktorému sa mohli predtým vyhnúť. Na meranie úrovne pripravenosti žiakov strednej školy na vysokoškolské štúdium je určený Program vstupných testov, ktorý sa skladá z Testu akademických schopností, Testu noriem písaného anglického jazyka, Výkonného testu a osobného dotazníka študenta. Prvý z uvedených testov, ktorý je založený na poradií úspešnosti uchádzača, administruje súkromná organizácia a má vyšší status. Inak vysvedčenia v USA nemajú vysoký status. Absolvovanie testov nie je obmedzené vekom, ani stup-

ňom vzdelania. Väčšina študentov absolvuje tieto testy už počas štúdia na strednej škole. Pre prípravu na absolvovanie testov sa vydávajú rôzne príručky, ktoré poskytujú inštrukcie na riešenie jednotlivých testov a ich hodnotenie.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že systémy skúšok majú veľa rozličných foriem a špecifických charakteristík. Niektoré štáty si chránia svoju jednotnosť, iné zdôrazňujú výraznú diferenciáciu. Niektoré systémy požadujú stanovenie spoločného základu vo vyučovacích predmetoch, iné umožňujú rôzne možnosti výberu predmetu. Skúšobné systémy sa výrazne líšia charakteristikou a rozsahom.

Pokúsme sa teda spoločne zamyslieť nad prezentovaním skúšobného systému príslušnej krajiny a hľadať možnosti zvýšenia úrovne nielen samotných maturitných skúšok, ale celého systému vzdelávania u nás.

Bez učiteľů by se JČMF stala jen společkem poměrně malého počtu specialistů bez velkého vlivu na školu. Ale právě v nynější době by měla Jednota věnovat co největší pozornost škole, neboť postavení učitele matematiky a fyziky ve škole je dnes velmi ohroženo módou humanitních oborů, což je jednak reakce na dřívější dobu, jednak nepochopení priority oborů.

E. Kraemer

